

i Bemærkningerne til Lovforslaget, at der foreligger et af et tidligere Folketing vedtaget Forslag om en Nyordning af Tilsynet med Folkeskolen. At dette Forslag ikke gennemførtes, var, som jeg nævnte i Begyndelsen af mit Foredrag, paa Grund af den Modstand, som dette Forslag mødte i det daværende Landsting. Skal man ind paa en Forandring af Skolens Tilsyn, forekommer det mig, at saa skal man ikke have et større Statstilsyn end det, vi har. Man kan vistnok godt undvære det Tilsyn, som Biskopperne og Provsterne fører med Undervisningsvæsenet, det vil jeg ikke have noget imod, men at fratage Skolekommission og Sogneraad, Kommunalraadene paa Landet og Byraadene i Købstæderne, den Indflydelse, de har paa Skolevæsenets Ordning og Ledelse, ønsker jeg ikke at være med til. Det er min Opfattelse, at naar man vil knytte Folkeskolen som et Led sammen med den lærde Skole, vil det meget let føre til, at Folkeskolen bliver en Statsskole i udvidet Forstand og vil komme ind under et Statstilsyn, som det forekommer mig, at alle maa nære stor Betænkelighed ved. Skal vi have et andet Tilsyn, skal Tilsynet være saa nær knyttet til Befolkningen som muligt. Det er Forældrene, der betror Skolen, Lærerne og Lærerinderne deres Børn, for at de der kan faa Hjælp til deres Undervisning og Opdragelse, og derfor gælder det om ikke at skære Baandet over mellem Folkeskolen og dens Lærere og Lærerinder paa den ene Side og Hjemmene paa den anden Side, thi saa vil der ske en Ulykke for vort Undervisningsvæsenes fremtidige Udvikling. Nu er det Skolekommissionerne, der fører Tilsyn med Undervisningen, og vel er Præsten Formand, men han er dog kun eet Medlem i den samlede Skolekommission. Men skal man bort derfra og have en udvidet Skolekommission, længes jeg for mit Vedkommende ikke efter at faa flere Statstilsynsmænd; det forekommer mig, at man maa udvide Tilsynet saaledes, at der aabnes Mulighed for en større Indflydelse og Medbestemmelsesret fra Skolekredsens Beboeres Side.

For det tredie skal Kommissionen drøfte Spørgsmaalet om „Uddannelsen af Lærere for de forskellige Skoleretninger og da særlig Læreruddannelsen paa Seminarierne og andre Spørgsmaal vedrørende Ordningen af vore Seminarieforhold“. Vi er sikkert alle enige om, at der er meget, der kan og bør ændres i Seminarieuddannelsen, men jeg havde ved Finanslov-

forslagets første Behandling Lejlighed til angaaende dette Forhold at udtale, at vi kan give saa mange Love, vi vil, om en bedre Uddannelse paa Seminarierne, det nytter ikke noget, dersom Regeringen, der har Kaldsmyndigheden, glemmer at ansætte som Forstandere for Seminarierne dertil særlig egnede Skolemænd. Hvis man glemmer det, nytter det ikke meget at stille Krav til de Seminarister, der skal op til Eksamen for at faa deres Kaldsbrev. Jeg har med Glæde set Eksempler paa, at enkelte Seminarieforstandere har været i Stand til under tidligere ret primitive Forhold at præge deres Elever paa en saadan Maade, at de gik ud i Landet ikke alene som vel oplyste Lærere, men, hvad det i særlig Grad kommer an paa: de gik ud til deres Gerning med levende Interesse for Undervisningen, og de forstod at lede Undervisningen i deres Skoler paa en saadan Maade, at Børnene med Glæde gik til Skolen og med Sorg gik fra Skolen. Lærerne fik en betydelig Indflydelse ikke blot paa Børnene i Skolen, men gennem disse ogsaa paa Forældrene, idet disse Lærere var interesse-rede i at støtte Befolkningen i Kravet om bedre Oplysning ikke alene i selve Skolen, men ogsaa gennem Foreningslivet, som mere og mere vandt Fremgang i de Egne, hvor disse Mænd havde deres Virkekreds. Administrativt kan der i høj Grad øves Indflydelse paa dette Forhold; dersom man kun tager dem, der har de bedste Eksamens-karakterer, uden at spørge om, hvorledes de Mænd forstaar at undervise, der skal lede Seminarierne i Fremtiden, er det min Opfattelse, at saa vil det ikke nytte meget, at man lægger et Aar eller saa til Uddannelsen eller indfører Undervisning i et eller to Sprog paa Seminarierne. Det er Personerne, det kommer an paa.

Dernæst skal Kommissionen overveje „Forholdet mellem Statens, Kommunernes og privates Deltagelse i Udgifterne ved bestaaende og fremtidig opstaaende Skolevirksomheder“. Jeg ved ikke, om der her sigtes til særlige Forhold ved de lærde Skoler, altsaa til, hvorledes Statens, Kommunernes og privates Forhold til disse skal være, men hvis der sigtes til Folkeskolen, gentager jeg, at det, som det for dette Tings Medlemmer maa gælde om at holde fast paa, er at knytte Folkeskolen nær til Befolkningen, til Hjemmene, saa at Folkeskolen ikke forvandles til en Statsskole og Folkeskolens Lærere til statsansatte Lærere, som udelukkende lønnes af Staten. I de senere Aar er der indført det For-